

Anonymizovaná verze

Překlad

C-301/20 – 1

Věc C-301/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

7. července 2020

Předkládající soud:

Oberster Gerichtshof (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

27. května 2020

Navrhovatel v řízení o opravném prostředku „Revisionsrekurs“

UE

HC

Odpůrně v řízení o opravném prostředku „Revisionsrekurs“

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) jakožto soud posledního stupně [omissis] ve věci složení majetku do soudní úschovy mezi schovatelkou Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank AG, 6900 Bregenz, [omissis] a odpůrci úschovy 1. pozůstalostí VJ a 2. UE, [omissis] přijal o opravném prostředku „Revisionsrekurs“ podaném druhým odpůrcem úschovy a HC [omissis] proti usnesení Landesgericht Feldkirch (zemský soud ve Feldkirchu) jako soudu rozhodujícímu o opravném prostředku „Rekurs“ ze dne 28. ledna 2019, [omissis] jímž bylo potvrzeno usnesení Bezirksgericht Bregenz (okresní soud v Bregenzu) ze dne 17. září 2018 [omissis], v neveřejném zasedání toto

usnesení:

I. Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládají k rozhodnutí o předběžné otázce následující otázky:

1. Musí být čl. 70 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (dále také „nařízení (EU) č. 650/2012“) vykládán v tom smyslu, že kopie osvědčení vydaná v rozporu s tímto ustanovením bez vyznačení data uplynutí platnosti na dobu neurčitou

- a. je neomezeně platná a účinná, nebo
- b. je platná pouze po dobu šesti měsíců od data vydání ověřené kopie, nebo
- c. je platná pouze po dobu šesti měsíců od jiného data, nebo
- d. je neplatná a není vhodná pro použití ve smyslu článku 63 nařízení (EU) č. 650/2012?

2. Musí být čl. 65 odst. 1 nařízení (EU) č. 650/2012 ve spojení s jeho čl. 69 odst. 3 vykládán v tom smyslu, že účinky osvědčení nastávají ve prospěch veškerých osob, které jsou v osvědčení jmenovitě uvedeny jako dědic, odkazovník, vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti, a osvědčení tudíž mohou podle článku 63 nařízení (EU) č. 650/2012 použít také ty osoby, které o jeho vystavení samy nepožádaly?

3. Musí být článek 69 nařízení (EU) č. 650/2012 ve spojení s jeho čl. 70 odst. 3 vykládán v tom smyslu, že musí být uznán legitimizující účinek kopie dědického osvědčení, jestliže kopie byla při svém prvním předložení ještě platná, avšak její platnost před dožádaným rozhodnutím orgánu vypršela, nebo toto ustanovení nebrání vnitrostátní právní úpravě, které požaduje, aby osvědčení bylo platné také v okamžiku vydání rozhodnutí?

II. [omissis] [přerušeni řízení]

Odůvodnění:

A. Skutkový stav

Předmětem původního řízení je návrh odpůrců úschovy na vydání majetku složeného do soudní úschovy. Schovatelka – banka – požádala o soudní úschovu majetku sestávajícího z peněz a cenných papírů, neboť odpůrci vznesli konkurenční nároky na tento majetek a jejich oprávnění nebylo vyjasněno.

Majetek v soudní úschově může být vydán pouze na základě společné písemné žádosti odpůrců úschovy nebo na základě – dosud nepřijatého – pravomocného soudního rozhodnutí.

První odpůrce úschovy, který byl otcem druhého odpůrce úschovy, zemřel dne 5. května 2017. Jeho poslední obvyklé bydliště se nacházelo ve Španělsku. Jeho pozůstalost byla projednávána notářem podle španělského práva.

B. Argumentace účastníků řízení

Navrhovatelé, HC a UE, jako právní nástupci svého otce, prvního odpůrce úschovy, společně požadují vydání majetku z úschovy. Jako důkaz o tom, že každý z nich je polovičním dědicem prvního odpůrce úschovy, předložili ověřené kopie evropského dědického osvědčení vydaného španělským notářem podle článků 62 a násl. nařízení (EU) č. 650/2012, které bylo vystaveno na formuláři V podle prováděcího nařízení Komise (EU) 1329/2014 ze dne 9. prosince 2014 (dále jen „prováděcí nařízení“). Tato listina byla vystavena na žádost první navrhovatelky HC a v rubrice „platnost do“ je uvedena poznámka „bez omezení“. Druhý navrhovatel UE je v příloze IV k formuláři V jmenovitě uveden vedle první navrhovatelky jako poloviční dědic.

C. Dosavadní řízení

Soud prvního stupně návrh na vydání zamítl.

Soud rozhodující o opravném prostředku „Rekurs“ tomuto opravnému prostředku navrhovatelů nevyhověl. Své rozhodnutí odůvodnil třemi zásadními argumenty:

1. Kopii evropského dědického osvědčení může své oprávnění prokázat pouze ten účastník řízení, který o vystavení osvědčení požádal, v projednávané věci tedy první navrhovatelka.
2. Vystavení dědického osvědčení s neomezenou platností je v rozporu s povinností vystavení na omezenou dobu podle čl. 70 odst. 3 nařízení (EU) č. 650/2012. Je nutno s ním nakládat jako s osvědčením s obvyklou dobou platnosti šesti měsíců od data vydání.
3. Aby kopie dědického osvědčení měla svůj legitimizující účinek, musí být časová platnost zachována nejen při podání návrhu, nýbrž také ještě v okamžiku rozhodnutí soudu prvního stupně,

D. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) musí rozhodnout o opravném prostředku „Revisionsrekurs“ navrhovatelů.

Sporné vydání majetku v soudní úschově může být podle rakouského práva (bez pravomocného usnesení o přijetí do úschovy) schváleno pouze na společný písemný návrh obou odpůrců úschovy. Pro rozhodnutí je relevantní, zda je kopie evropského dědického osvědčení předložená v řízení sama osobě způsobila prokázat legitimaci dědiců po prvním odpůrci úschovy.

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) rozhodl o přerušení řízení o opravném prostředku „Revisionsrekurs“ a o předložení otázek týkajících se

unijního práva, které jsou relevantní pro rozhodnutí ve věci, Soudním dvorem Evropské unie.

E. Uplatňované normy

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

V projednávané věci jsou relevantní zejména následující ustanovení uvedeného nařízení:

Článek 63

Účel osvědčení

[...]

2. Osvědčení může být zejména použito k prokázání jednoho nebo více z těchto prvků:

a) statusu nebo práv jednotlivých dědiců, popřípadě jednotlivých odkazovníků uvedených v osvědčení a jejich příslušných podílů na pozůstalosti; [...]

Článek 65:

Žádost o osvědčení

1. Osvědčení se vydává na žádost kterékoli osoby uvedené v čl. 63 odst. 1 (dále jen „žadatel“). [...]

Článek 69:

Účinky osvědčení

1. Osvědčení vyvolává účinky ve všech členských státech, aniž by se vyžadoval jakýkoli zvláštní postup.

2. Předpokládá se, že osvědčení pravdivě dokládá prvky, které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky. Předpokládá se, že osoba uvedená v osvědčení jako dědic, odkazovník, vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy či pravomocemi, přičemž uvedená práva nebo pravomoci nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví samotné osvědčení.

3. U každé osoby, která na základě informací osvědčených v osvědčení vyplatí či předá majetek osobě uvedené v osvědčení jako osobě oprávněné k přijetí platby či

majetku, se má za to, že uzavřela transakci s osobou oprávněnou k přijetí platby či majetku, ledaže jí bylo známo, že obsah osvědčení neodpovídá skutečnosti, nebo o tomto rozporu se skutečností nevěděla z důvodu hrubé nedbalosti.

Článek 70:

Ověřené kopie osvědčení

[...]

3. Vydané ověřené kopie jsou platné po omezenou dobu šesti měsíců, což se uvede v ověřené kopii vyznačením doby platnosti. Ve výjimečných a náležitě zdůvodněných případech může vydávající orgán odchylně rozhodnout o prodloužení doby platnosti. Jakmile toto období uplyne, musí každá osoba disponující ověřenou kopií k tomu, aby mohla osvědčení použít pro účely uvedené v článku 63, požádat o prodloužení doby platnosti ověřené kopie nebo požádat vydávající orgán o novou ověřenou kopii.

F. Odůvodnění předložených otázek

1. K první otázce:

Originál evropského dědického osvědčení zůstává po vydání v držení vydávajícího orgánu. Žadatel obdrží dvě ověřené kopie, které musí být vydány podle formuláře V přílohy 5 prováděcího nařízení. Formulář obsahuje na první straně úvodní poznámku, že je platný do data uvedené v příslušné rubrice na konci formuláře.

Na základě znění čl. 70 odst. 3 nařízení (EU) č. 650/2012 je nutno vycházet z toho, že kopie evropského dědického osvědčení vyvolává svoje účinky zásadně pouze v rámci uvedené lhůty platnosti [*omissis*]. Evropský normotvůrce chtěl zjevně zajistit, aby vydávající orgán měl vždy kontrolu nad dědickými osvědčeními, které jsou v oběhu, a to tím způsobem, že v právním styku lze použít pouze ověřené kopie s omezenou dobou platnosti. Účelem omezení doby platnosti kopií bylo zamezit tomu, aby byly v oběhu kopie, které již nebudou odpovídat dědickému osvědčení uloženému u vydávajícího orgánu, tedy které obsahují nesprávné skutečnosti nebo jsou neúčinné [*omissis*].

Možnost kopie evropského dědického osvědčení s neomezenou dobou platnosti, jaká byla předložena v původním řízení, nařízení (EU) č. 650/2012 v žádném případě nestanoví.

Judikatura se podle všeho dosud nevěnovala otázce, jaké účinky na platnost kopie evropského dědického osvědčení má uvedení výslovně neomezené doby platnosti.

Stanovení neomezené platnosti vydávajícím orgánem by bylo možno považovat za přípustný výjimečný případ prodloužení podle čl. 70 odst. 3 nařízení (EU) č. 650/2012.

Znění toho ustanovení ale připouští také možnost, že taková listina bude mít platnost omezenou obvyklou nejdelší dobou platnosti v trvání šesti měsíců, přičemž pak vyvstává otázka, od jakého data se tato lhůta stanoví.

Do úvahy konečně přichází také možnost, že kopie dědického osvědčení vystavená na dobu neurčitou nespĺňuje požadavky čl. 70 odst. 3 nařízení (EU) č. 650/2012 a z důvodu tohoto nedostatku nevyvolává žádné legitimizující účinky.

2. Ke druhé otázce:

Evropské dědické osvědčení je podle čl. 63 odst. 1 nařízení (EU) č. 650/2012 určeno k využití dědici, kteří v jiném členském státě potřebují prokázat svůj status nebo vykonávat svá práva jako dědicové. Na žádost jej vydá příslušný orgán každé osobě uvedené v čl. 63 odst. 1 nařízení (EU) č. 650/2012.

Podle čl. 69 odst. 1 nařízení (EU) č. 650/2012 vyvolává dědické osvědčení účinky ve všech členských státech a není vyžadován žádný zvláštní postup. Předpokládá se, že osvědčení pravdivě dokládá prvky, které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky.

Předpokládá se zejména, že osoba uvedená v osvědčení jako dědic je v postavení uvedeném v osvědčení nebo disponuje tam uvedenými právy či pravomocemi, přičemž uvedená práva nebo pravomoci nejsou předmětem jiných podmínek nebo omezení, než stanoví samotné osvědčení. Podle bodu 71 odůvodnění nařízení (EU) č. 650/2012 by osvědčení mělo ve všech členských státech vyvolávat stejné účinky. Osvědčení by samo o sobě nemělo být vykonatelným titulem, ale mělo by mít důkazní účinky, a mělo by se předpokládat, že pravdivě dokládá prvky, které byly stanoveny podle práva rozhodného pro dědění nebo podle jiného práva rozhodného pro konkrétní prvky.

Otázku, zda žádost o vydání evropského dědického osvědčení může být podána pouze jedním o oprávněných dědiců a zda v tomto případě vyvolává své účinky pouze pro žadatele, nebo zda jím mohou svůj status v řízení prokázat také jiné v něm uvedené osoby, nařízení (EU) č. 650/2012 výslovně neupravuje.

Literatura s odvoláním na čl. 65 odst. 1 nařízení (EU) č. 650/2012 a s ohledem na rozličné potřeby osob oprávněných podat žádost zastává názor, že přípustné je samostatné podání žádosti.

K otázce, zda legitimizující účinek osvědčení zahrnuje také každou jinou osobu uvedenou v dědickém osvědčení mimo žadatele, je v literatuře – byť také bez bližšího odůvodnění – zastáván názor, že každá osoba oprávněná podat žádost (s výjimkou vykonavatele závěti a správce pozůstalosti) může požadovat pouze osvědčení, které prokazuje její vlastní status [*omissis*]. Je pravda, že článek 70 nařízení (EU) č. 650/2012 vychází z toho, že také jiné osoby než je žadatel mohou mít oprávněný zájem na vydání kopie. Zda se ale na tyto osoby vztahují také účinky ve smyslu čl. 69 odst. 3 nařízení (EU) č. 650/2012, a to i v případě, že samy vydání opisu nepožadují, tím jednoznačně vyjasněno není. Krom toho je

nutno zohlednit, že osoby, které nebyly žadateli, zpravidla nemají možnost účasti v řízení o vydání.

3. Ke třetí otázce:

Otázka případných dodatečných účinků ověřené kopie evropského dědického osvědčení po uplynutí uvedené doby její platnosti je relevantní zejména v případě, kdy byla předložena platná kopie, avšak orgán své rozhodnutí založené na této kopii nepřijme během lhůty platnosti a předkládající účastník nemá vliv na délku rozhodovacího procesu.

V tomto ohledu je zastáván názor, že pro legitimizující účinek evropského dědického osvědčení postačuje, pokud kopie byla platná ještě v okamžiku podání žádosti, i názor opačný, že platnost musí trvat ještě v okamžiku rozhodnutí orgánu. Obě tato stanoviska se také objevují v judikatuře. Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr) dosud rozhodl ve třech rozhodnutích [omissis] tak, že postačuje platnost osvědčení v okamžiku podání žádosti. Tato rozhodnutí byla přijata ve věcech týkajících se pozemkové knihy a odůvodněna zvláštním procesním pravidlem rakouského Grundbuchsgesetz (zákon o pozemkových knihách).

Naproti tomu Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně) v Německu [omissis] před nedávnem rozhodl, že dědické osvědčení musí být platné i v okamžiku zápisu do pozemkové knihy, který se na něm zakládá. Zamýšlená kontrolní funkce vydávajícího orgánu, která má být zajištěna omezením doby platnosti kopie, by pozbyla významu, pokud by se na kopii mohly zakládat zápisy do pozemkové knihy i po uplynutí doby její platnosti.

Vzhledem k této protichůdné výchozí situaci vyvstává zásadní otázka, zda je nutno řešit problém uplynutí platnosti ověřené kopie dědického osvědčení během probíhajícího řízení autonomně podle unijního práva, nebo zda toto posouzení musí provést soud rozhodující ve věci podle svého vnitrostátního práva, pokud jeho použití nepoškozuje užitečný účinek nařízení.

4. [omissis] [vnitrostátní řízení]

Oberster Gerichtshof (Nejvyšší soudní dvůr),

ve Vídni, dne 27. května 2020

[omissis]